

Suhtumine lasterikka pere toetusesse

Rahvastikubaromeeter
märts 2023

august 2023

SISUKORD

1. Uuringu läbiviimise alus.....	2
2. Uuringu eesmärgid.....	2
3. Metoodika kirjeldus.....	2
4. Ankeet.....	3
5. Andmete avaldamine.....	8
6. Tulemused.....	8
6.1. Olulised tähelepanekud.....	8
6.2. Joonised ja andmetabelid.....	10

1. Uuringu läbiviimise alus

Küsitlus viidi läbi sihtasutuse Pere Sihtkapital põhikirjaliste eesmärkide täitmiseks kooskõlas sihtasutuse Pere Sihtkapital nõukogu poolt kinnitatud tööplaani ja eelarvega. Küsitluse viis Pere Sihtkapitali tellimusel läbi Norstat Eesti AS.

2. Uuringu eesmärgid

- ✓ Selgitada välja 20-44-aastaste kahe ja kolme lapse emade suhtumine lasterikka pere toetusesse nii isiklikus kui ühiskondlikus plaanis.
- ✓ Uurida seost lasterikka pere toetuse indekseerimise ja isikliku sündimuskavatsuse vahel.
- ✓ Selgitada indekseerimise võimalikku mõju sündide arvule.

3. Metoodika kirjeldus

- ✓ Küsitlus viidi läbi veebiküsitlusena Norstat paneelis.
- ✓ Küsimustele vastamisel sai valida eesti- ja venekeelse ankeedi vahel.
- ✓ Küsitlus viidi läbi perioodil 10.03.2023 - 15.03.2023.
- ✓ Valim moodustati uuringufirma Norstat andmebaasi alusel. Valimit Pere Sihtkapitalile üle ei antud.
- ✓ Sihtrühm: kahe ja kolme lapse emad vanuses 20-44 aastat.
- ✓ Valimi planeeritud suurus $n=1200$ vastajat, sh minimaalselt 200 kolme lapse ema. Kahe ja kolme lapse emade andmeid analüüsitakse eraldi.
- ✓ Küsitlusel saadud andmeid töödeldi tarkvaraga SPSS.
- ✓ Pere Sihtkapitalile anti üle anonüümne andmekogumik.

4. Ankeet

Taustatunnused

D1. Palun märkige oma vanus täisaastates _____
(Kui ei ole sihtrühmas, täname ja lõpetame küsitluse)

D2. Palun märkige oma sugu

1. Mees
2. Naine

(Kui vastaja on mees, täname ja lõpetame küsitluse)

D3. Mitu last Teil on (k.a täiskasvanud lapsed)? _____
(Kui laste arv ei ole 2 või 3, täname ja lõpetame küsitluse)

D4. Kus Te elate?

1. Tallinn
2. Suurem linn (Tartu, Pärnu, Narva, Kohtla-Järve)
3. Maakonnakeskus, muu linn, alev
4. Maa (alevik, küla)
5. Välismaal

(Kui elukoht on välismaal, täname ja lõpetame küsitluse)

D5. Palun märkige oma rahvus

1. Eestlane
2. Venelane
3. Muu

D6. Mis on Teie kõrgeim lõpetatud haridustase?

1. Alg- või põhiharidus
2. Keskharidus
3. Kõrgharidus

D7. Palun märkige, millises vanuses Teie lapsed on (k.a täiskasvanud lapsed)

D8. Mitu last Teiega praegusel ajal koos elab (s.h partneri lapsed, lapsendatud lapsed jne)? _____

D9. Kas Te olete hetkel peamiselt ...

1. (Üli)õpilane
2. Palgatöötaja
3. Ettevõtja või iseendale tööandja (nt FIE, töötate oma talus või pereäris)
4. Töotu, tööotsinguil
5. Pensionil
6. Kodune
7. Ema- või vanemapuhkusel
8. Muu (palun kirjutage) _____

D10. Mitmest inimesest koosneb Teie leibkond (arvestage ka iseennast)?

D11. Kui suur on Teie leibkonna igakuine netosissetulek ühe leibkonnaliikme kohta?

1. Sissetulek puudub
2. Kuni 500 eurot
3. 501-700 eurot
4. 701-900 eurot
5. 901-1100 eurot
6. 1101-1300 eurot
7. 1301-1500 eurot
8. 1501-2000 eurot
9. Üle 2000 euro
10. Ei soovi vastata
11. Ei oska öelda

D12. Kui järgmisel pühapäeval toimuksid Riigikogu valimised, siis millise erakonna kandidaadi poolt Te hääletaksite?

1. Eesti Keskerakond
2. Eesti Konservatiivne Rahvaerakond
3. Eesti Reformierakond
4. Isamaa
5. Sotsiaaldemokraatlik Erakond
6. Erakond Eestimaa Rohelised
7. Eesti 200
8. Erakond Parempoolsed
9. Muu erakond
10. Ei oska öelda
11. Ei soovi avaldada
12. Ei saa hääletada

D13. Mitu õde-venda Teil on? Arvestage ka poolõed-poolvennad juhul, kui olete kasvanud koos. Palun kirjutage õdede-vendade arv (ennast ärge arvestage). Kui ei ole õdesid-vendi, siis kirjutage 0. _____

D14. Milline on Teie praegune perekonnaseis?

1. Abielus
2. Kooselus (vabaabielus, registreerimata või registreeritud kooselus)
3. Partner olemas, kuid koos ei ela
4. Pole kunagi abielu olnud ega elanud koos kindla partneriga
5. Lahutatud või abikaasast/varasemast elukaaslasest lahus elav
6. Lesk
7. Midagi muud, palun täpsustage _____

Küsimused

Q1. Kas Te kavatsete tulevikus veel lapsi saada?

1. Jah, kindlasti
2. Jah, võib-olla
3. Ei, tõenäoliselt mitte
4. Ei, kindlasti mitte
5. Mul pole tervise tõttu võimalik rohkem lapsi saada
6. Olen praegu lapseootel
7. Ei oska öelda

Q2. Kas Teie pere saab või on saanud lasterikka pere toetust?

(Lasterikka pere toetust makstakse lisaks lastetoetusele peredele, kus kasvab kolm või enam last. Kolme kuni kuut last kasvatavale perele makstakse 650 eurot kuus ning seitset või enam last kasvatavale perele 850 eurot kuus).

1. Jah, saame praegu
2. Jah, oleme varem saanud, aga hetkel ei saa
3. Ei
4. Ei oska öelda

Q3. Kuidas Teie isiklikult suhtute lasterikka pere toetusesse?

1. Positiivselt
2. Pigem positiivselt
3. Pigem negatiivselt
4. Negatiivselt
5. Ei oska öelda

Q4. Palun märkige iga järgneva väite kohta, kuivõrd Te olete sellega nõus või mitte.

	Täiesti nõus	Pigem nõus	Ei seda ega teist	Pigem pole nõus	Üldse pole nõus
1. <u>Lasterikaste perede toetus</u> (täiendav rahaline toetus alates kolmandast lapsest) on põhjendatud	1	2	3	4	5
2. <u>Lasterikka pere toetust</u> peaks igal aastal indekseerima, muidu jääb see elukalliduse tõusust maha	1	2	3	4	5
3. Piisab <u>lasterikka pere toetuse</u> tõstmisest üks kord viie aasta jooksul või harvemini	1	2	3	4	5
4. Lasterikkaid peresid pole vaja ühe ja kahe lapsega peredest rohkem toetada	1	2	3	4	5
5. Riik peaks laste saamist ja kasvatamist rohkem toetama, sest iive Eestis on negatiivne	1	2	3	4	5
6. Riik peaks läbi hoiakute kujundamise julgustama laste saamist	1	2	3	4	5
7. <u>Lapsetoetus</u> (praegu 80 eurot esimesele ja teisele lapsele, 100 eurot kolmandale ja enamale lapsele) peaks olema sõltumatult laste arvust ühesugune	1	2	3	4	5
8. <u>Lapsetoetust</u> peaks igal aastal indekseerima, muidu jääb see elukalliduse tõusust maha	1	2	3	4	5
9. Piisab <u>lapsetoetuse</u> tõstmisest üks kord viie aasta jooksul või harvemini	1	2	3	4	5

JÄRGNEVAD KÜSIMUSED KÜSITI AINULT NEILT, KES KINDLASTI VÕI VÕIB-OLLA SOOVIVAD VEEL LAPSI SAADA VÕI KES ON LAPSEOOTEL. Q1=1,2 või 6

Q5. Kuidas mõjutab lasterikka pere toetus Teie soovi saada veel lapsi? (Lasterikka pere toetust makstakse lisaks lastetoetusele peredele, kus kasvab kolm või enam last. Kolme kuni kuut last kasvatavale perele makstakse 650 eurot kuus ning seitset või enam last kasvatavale perele 850 eurot kuus).

1. Suurendab soovi saada veel lapsi
2. Ei mõjuta seda
3. Vähendab soovi saada veel lapsi
4. Ei oska öelda

Järgnevalt esitame Teile mõned küsimused lasterikka pere toetuse indekseerimise kohta. Indekseerimine tähendab, et toetust tõstetakse igal aastal seoses palkade ja hindade tõusuga (nende languse puhul jääb toetus samaks). Viimase seitsme aasta keskmine indeks on olnud 7,9% aastas. Kui jätkuks sarnane tõus, oleks lasterikka pere toetus kolme kuni kuut last kasvatavale perele 2024. aastal 701 eurot ning 2025. aastal 756 eurot (käesoleval aastal on toetuse suurus 650 eurot). Ilma indekseerimata jääb toetuse summa samaks.

Q6. Kas olete teadlik, et lasterikka pere toetus on alates 2024. aastast indekseeritud?

1. Jah, olen teadlik
2. Ei ole teadlik
3. Ei oska öelda

Q7. Kas lasterikka pere toetuse indekseerimisest loobumine mõjutaks Teie otsust veel lapsi saada?

1. Jah, kindlasti
2. Jah, tõenäoliselt
3. Ei, tõenäoliselt mitte
4. Ei, kindlasti mitte
5. Ei oska öelda

Q8. Kuidas mõjutaks lasterikka pere toetuse indekseerimisest loobumine Teie majanduslikku kindlustunnet veel lapsi saada?

1. Mõjutaks suurel määral
2. Mõjutaks vähesel määral
3. Ei mõjutaks seda
4. Ei oska öelda

5. Andmete avaldamine

- ✓ Andmed sav versioonis Pere Sihtkapitali veebilehel ei avaldata. Teadusliku uurimistöö tegemiseks võimaldab Pere Sihtkapital kasutada andmeid sav versioonis, milleks palume kirjutada sooviavaldus aadressil pere@peresihtkapital.ee
- ✓ Tabelid xls versioonis avaldatakse Pere Sihtkapitali veebilehel mahus, kus andmed on usaldusväärsed.

6. Tulemused

6.1. Olulised tähelepanekud

✓ Kahe lapse emadest soovib 4,9% tulevikus kindlasti veel lapsi saada. Kolme lapse emadest on kindel soov 3,5%-l vastajatest. Arvud, mis küsitluse tulemusel näitavad, et tulevikus lapsi kindlasti ei soovita saada (kindel soov tulevikus mitte lapsi saada koos nendega, kelle tervis ei luba rohkem lapsi saada) on suuremad: kahe lapsega naiste puhul 35,4% ja kolme lapsega naiste puhul 41,8%. Vaadates neid, kes sisuliselt kindlat otsust veel teinud pole ("jah, võib-olla" soovivad veel lapsi saada pluss need, kes vaid tõenäoliselt ei soovi rohkem lapsi saada pluss need, kes vastasid küsimusele „ei tea“), siis selliseid on mõlemas vaadeldavas rühmas üle poole (vastavalt 59,0% ja 53,9%). See tähendab, et on olemas võimalus sündide arvu nii tõsta kui langetada, vastavalt sellele, milliseks kujuneb tulevikus tegelik sündimuskäitumine ja kas leitakse sobivad nügimise võimalused.

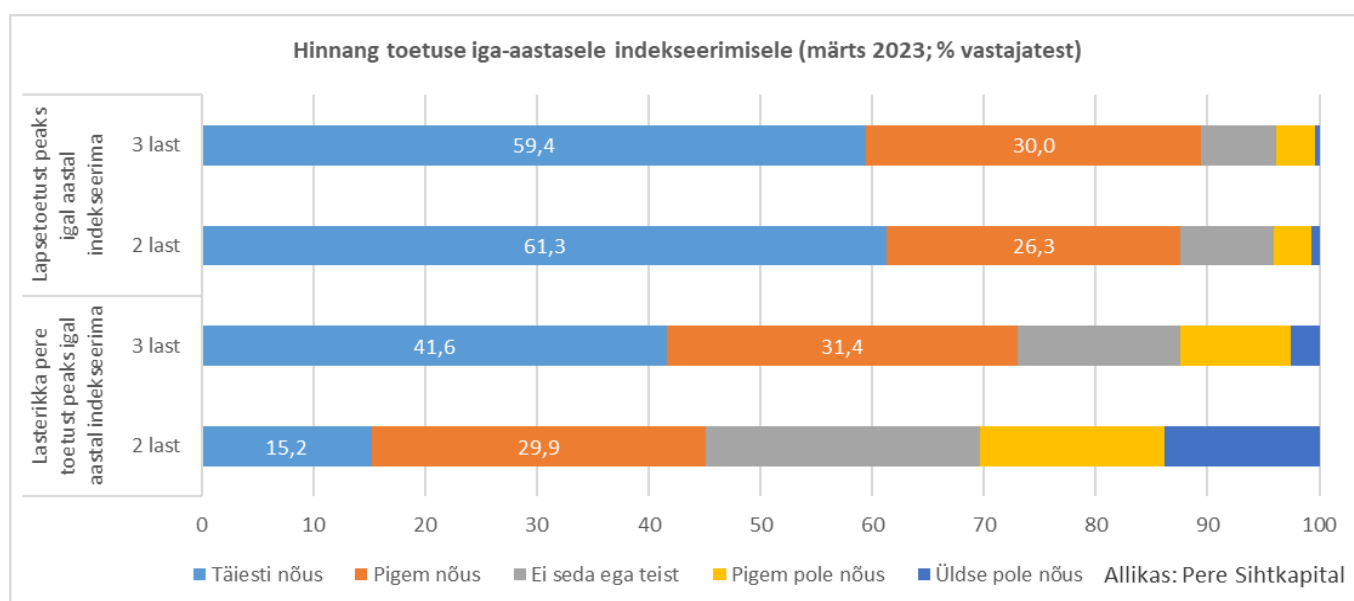
✓ Vaadeldavas kiiruuringus madala sündimuse põhjusi ei uuritud, kuivõrd eesmärk oli vaadelda perehüvitiste alast teadlikkust ja hinnata riikliku kommunikatsiooni (teavitustöö) tõhusust. Mõned küsimused esitati vaid lasterikka pere toetuse mõju kohta. Vastused näitasid märkimisväärse mõju olemasolu soovile veel lapsi saada. 26% kahe lapse emadest leidis, et lasterikka pere toetus suurendab nende soovi veel lapsi saada. 3 lapsega naistel oli see näitaja lausa 50%.

2 lapse ja 3 lapse emade vaadetes on olulisi erinevusi eelkõige lasterikka pere toetuste osas. Lapsetoetuse osas oldi rohkem sarnastel seisukohtadel. Tulemus oli kindlasti prognoositav, aga ehk mitte erinevuste ulatuse osas: näiteks olid 2 lapse emadest 12,9% täiesti nõus väitega, et lasterikka pere toetus on põhjendatud, aga 3 lapse emadest lausa 63,6%. Üsna sarnane oli hinnang väitele, et riik peaks laste saamist ja kasvatamist rohkem toetama: 78% 2 lapsega emadest oli sellega täiesti

nõus või pigem nõus, 3 lapsega naistel oli see näitaja 84,1%. Tähelepanu äratas oluline erinevus suhtumises toetuste indekseerimisse igal aastal: lapsetoetuse puhul leidsid mõlemad küsitatud grupid üksmeelselt, et seda tuleks teha igal aastal, lasterikka pere toetuse iga-aastase indekseerimise vajaduse kohta läksid vaated lahku.

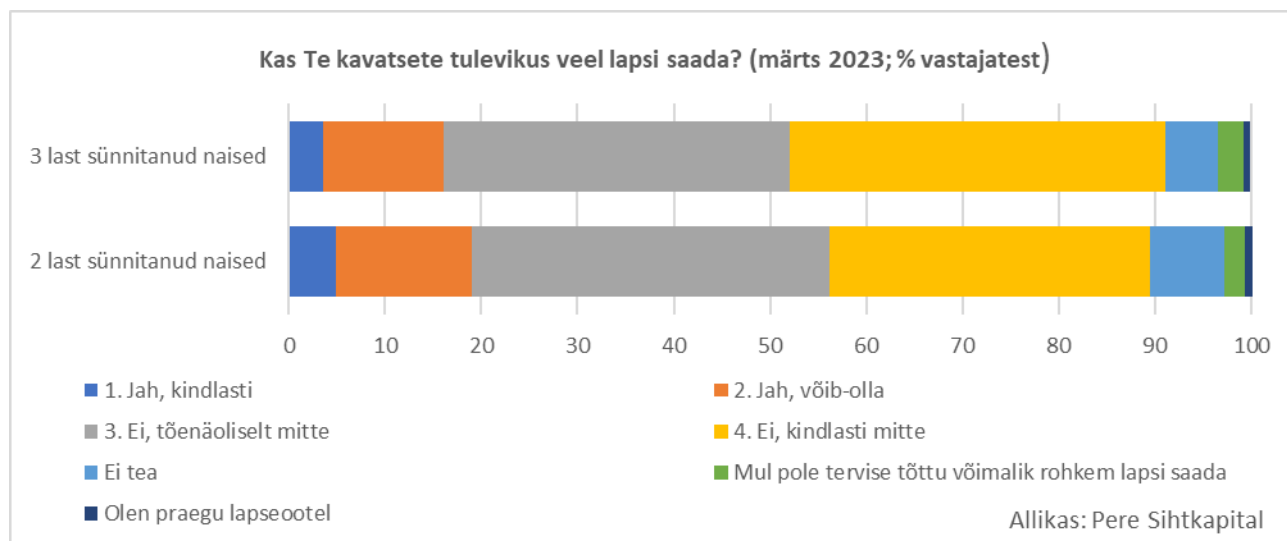
- ✓ On selge seos lasterikka pere toetusesse suhtumise ja isiklike kavatsuste vahel: kahe lapse emadest, kes kindlasti või võib-olla soovivad veel lapsi saada, suhtub valdav enamus lasterikka pere toetusesse positiivselt või pigem positiivselt. Samas neil, kes ei kavatse enam lapsi saada, on suhtumine keskmiselt negatiivsem. See tähendab, et lasterikka pere toetusel võib olla positiivne mõju ka tegelikule sündimuskäitumisele nende seas, kes kavatsevad lapsi saada.
- ✓ Lasterikka pere toetuse indekseerimise puhul jääb silma, et teadlikkus indekseerimisest on küllaltki madal: neist kahe lapse emadest, kes kindlasti või võib-olla soovivad veel lapsi saada, polnud sellest teadlikud 70%. Ka kolme lapse emadest oli teadlikke alla poolte. Sellest võib järeldada, et riiklik või ka ajakirjanduslik teavitustöö pole olnud piisav meetme tutvustamiseks. See omakorda tähendab, et meetme potentsiaali lapsevanemate pikaajalise kindluse tõstmisel ei ole rakendatud.

6.2. Joonised ja andmetabelid

Küsimus Q1. Kas Te kavatsete tulevikus veel lapsi saada?

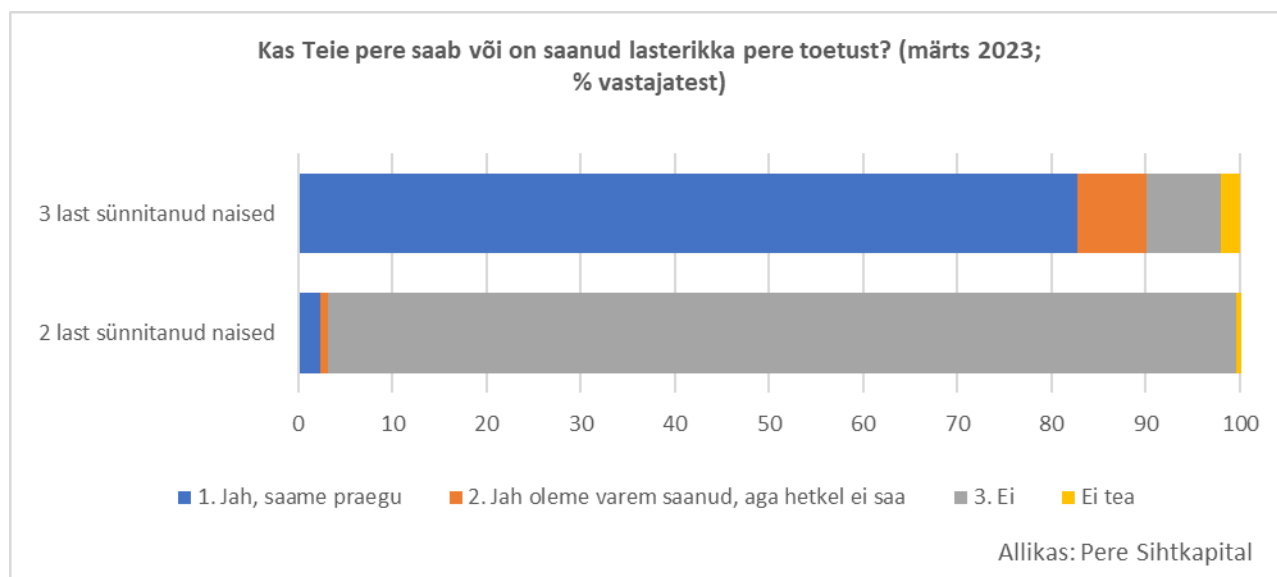

	2 last sünnitanud naised	3 last sünnitanud naised
1. Jah, kindlasti	4,9	3,5
2. Jah, võib-olla	14,1	12,6
3. Ei, tõenäoliselt mitte	37,2	35,9
4. Ei, kindlasti mitte	33,3	39,1
Ei tea	7,7	5,4
Mul pole tervise tõttu võimalik rohkem lapsi saada	2,1	2,7
Olen praegu lapseootel	0,8	0,7
Vastajate arv	796	404

% vastajatest

Küsimus Q2. Kas Teie pere saab või on saanud lasterikka pere toetust?

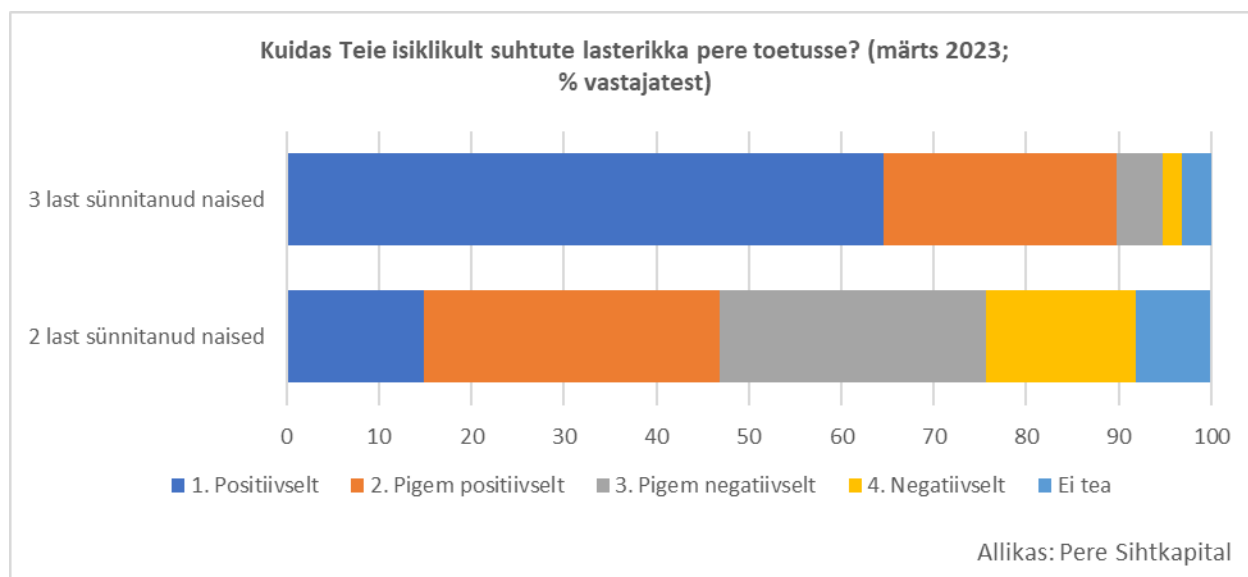

	2 last sünnitanud naised	3 last sünnitanud naised
1. Jah, kindlasti	4,9	3,5
2. Jah, võib-olla	14,1	12,6
3. Ei, tõenäoliselt mitte	37,2	35,9
4. Ei, kindlasti mitte	33,3	39,1
Ei tea	7,7	5,4
Mul pole tervise tõttu võimalik rohkem lapsi saada	2,1	2,7
Olen praegu lapseootel	0,8	0,7
Vastajate arv	796	404

% vastajatest

Küsimus Q3. Kuidas Teie isiklikult suhtute lasterikka pere toetusesse?

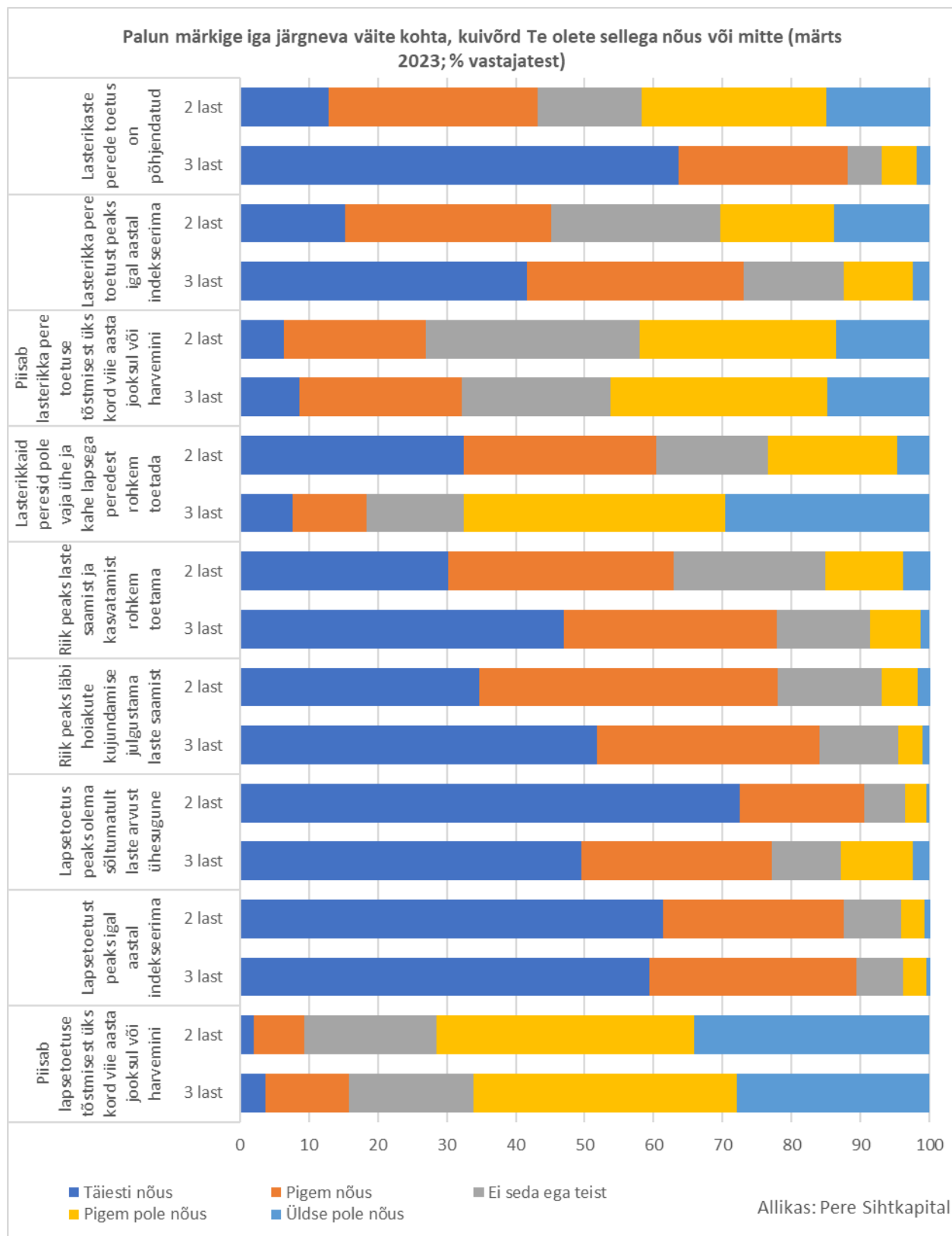

	2 last sünnitanud naised	3 last sünnitanud naised
1. Positiivselt	14,9	64,6
2. Pigem positiivselt	31,9	25,2
3. Pigem negatiivselt	28,9	5,0
4. Negatiivselt	16,2	2,0
Ei tea	8,0	3,2
Vastajate arv	796	404

% vastajatest

Küsimis Q4. Palun märkige iga järgneva väite kohta, kuiõrd Te olete sellega nõus või mitte.

		Täiesti nõus	Pigem nõus	Ei seda ega teist	Pigem pole nõus	Üldse pole nõus
Lasterikaste perede toetus on põhjendatud	2 last	12,9	30,2	15,1	26,8	15,1
	3 last	63,6	24,5	5,0	5,0	2,0
Lasterikka pere toetust peaks igal aastal indekseerima	2 last	15,2	29,9	24,5	16,6	13,8
	3 last	41,6	31,4	14,6	9,9	2,5
Piisab lasterikka pere toetuse tõstmisest üks kord viie aasta jooksul või harvemini	2 last	6,4	20,5	31,0	28,6	13,4
	3 last	8,7	23,5	21,5	31,4	14,9
Lasterikkaid peresid pole vaja ühe ja kahe lapsega peredest rohkem toetada	2 last	32,4	27,9	16,3	18,7	4,6
	3 last	7,7	10,6	14,1	37,9	29,7
Riik peaks laste saamist ja kasvatamist rohkem toetama	2 last	30,2	32,7	22,0	11,3	3,9
	3 last	47,0	30,9	13,4	7,4	1,2
Riik peaks läbi hoiakute kujundamise julgustama laste saamist	2 last	34,7	43,3	15,1	5,2	1,8
	3 last	51,7	32,4	11,4	3,5	1,0
Lapsetoetus peaks olema sõltumatult laste arvust ühesugune	2 last	72,5	18,0	6,0	3,1	0,4
	3 last	49,5	27,7	9,9	10,4	2,5
Lapsetoetust peaks igal aastal indekseerima	2 last	61,3	26,3	8,3	3,4	0,8
	3 last	59,4	30,0	6,7	3,5	0,5
Piisab lapsetoetuse tõstmisest üks kord viie aasta jooksul või harvemini	2 last	2,0	7,3	19,2	37,3	34,2
	3 last	3,7	12,1	18,1	38,1	28,0

% vastajatest